

Motion till riksdagen 2010/11:Ub371

av **Valter Mutt (MP)**

Nobelpris i ekologi

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tillsätta en utredning med uppgift att inrätta ett Nobelpris i ekologi.

Ett pris för vår tid

Nobelprisen instiftades för drygt hundra år sedan, i en värld som i avgörande hänseenden skilde sig från vår. Den tidens vetenskapssyn utgick från tydligt avgränsade discipliner och för Alfred Nobel framstod det som naturligt att instifta skilda pris i fysik, kemi och medicin (utöver de icke naturvetenskapliga priserna i litteratur och fred). Vår tids alltmer tvärvetenskapligt präglade forskning överskrider i tilltagande grad de ämnesgränser som för Nobel framstod som självklara.

Ekologi, med sin tvärvetenskapliga och holistiska ansats, förklarar och definierar det tjugoförsta århundradet i minst lika hög grad som mekaniken satte sin prägel på artonhundratalet. Denna vetenskap om arternas samspel i biosfären, och dess följder för planeten i sin helhet, är av avgörande betydelse för en djupare förståelse av såväl klimatförändringarna som hoten mot den biologiska mångfalden. Ekologiska ekonomer, klimatologer, meteorologer och andra forskare med ekologisk kompetens tilldelas emellertid sällan Nobelpriset, då deras vetenskapliga insatser vanligen inte låter sig pressas in i snävt definierade discipliner som fysik, kemi och medicin. Något som riskerar leda till mindre medieexponering, lägre forskningsanslag och sämre tillträde till samhällsdebattens centrala arenor än vad som tillkommer mer "nobelprisfäiga" forskare.

Det går självfallet inte att ändra Nobels testamente. Däremot skulle regeringen kunna ta initiativ till inrättandet av ett pris i ekologi till Alfred Nobels minne, analogt med det pris i ekonomi som inrättades vid Riksbankens tre-

Fel! Okänt namn på

hundraårsjubileum 1968. Ekonomipriset delas i likhet med Nobelprisen i fysik och kemi ut av Kungl. Vetenskapsakademien och då dessutom nomineringsprocess och prisbelopp är identiska så har ekonomipriset fått en med de ursprungliga prisen jämbördig ställning. Detta har i sin tur lett till att ekonomi som vetenskaplig disciplin fått höjd status och att ekonomers ställning i samhällsdebatten stärkts.

Det av Jakob von Uexkull 1980 instiftade ”alternativa Nobelpriset” delas företrädesvis ut till personer som i lokalsamhällen i syd arbetar praktiskt med hälsovård, utbildning, mikrokrediter, trädplantering etc. Det är givetvis förträffligt att sådana insatser uppmärksammas med en årlig prisceremoni, men det förtjänar samtidigt att understrykas att ett Nobelpris i ekologi skulle ha ett helt annat fokus.

Nobelprisen är utan jämförelse världens främsta vetenskapliga utmärkelse och bidrar i inte ringa grad till att forma samhällsdebatt och, ytterst, samhällsutveckling. Forskare över hela världen har under många år vädjat till Sverige att inrätta ett Nobelpris i ekologi. Det är högt på tiden att regeringen tillsätter en utredning som bereder vägen för tillskapandet av ett sådant pris. Detta bör riksdagen ge regeringen tillkänna som sin mening.

Stockholm den 26 oktober 2010

Valter Mutz (MP)